

Romain Rolland: Petr a Lucie – Rozbor díla

Jakub Rádl

Výňatek

„Proč se máme tak velice rádi?“ zeptal se Petr.

„Ach Petře, jistě mě nemáš rád velice, když se ptáš proč.“

„Ptám se proto, abych od tebe slyšel to, co vím stejně dobře jako ty.“

„Ty chceš, abych tě chválila, abych ti řekla, proč tě mám ráda. Ale toho se nedočkáš, neboť víš-li ty, proč tě mám ráda, já to nevím.“

„Ty to nevíš?“ zaraženě se zeptal Petr.

„Nevím! (V duchu se zasmála.) Naprosto to nepotřebuji vědět. Ptáme-li se, proč je to nebo ono, znamená to, že si tím nejsme jisti a že je to špatné. Ted', když miluji, neznám již žádné proč! Již žádné **kde, neboť, nebo, jak!**¹ Má láska prostě je, opravdu je. Na ostatním mi nezáleží.“

Jejich tváře se políbily. **Děšť toho využil**², vklouzl pod **nemotorný deštník**³ a poškádlil je svými prsty po vlasech a po lících; jejich semknuté **rty vsály**⁴ studenou kapičku.

Petr řekl: „Ale co ti ostatní?“

„Kterí ostatní?“

„Ti ubožáci,“ odpověděl Petr. „Všichni **ti, kteří nejsou námi**⁵?“

„Ať dělají totéž co my. Ať milují!“

„A nejsou milováni! To, Lucie, nemůže každý.“

„I může!“

„Nemůže Lucie. Neznáš cenu daru, který mi dáváš.“

„Dávat své srdce lásce, své rty milenci, **to je přece totéž jako dávat oči světlu**⁶; to není dávání, to je braní.“

„Ale mnozí **lidé jsou slepci**⁷.“

„My je nevyлéčíme, Petříčku. Dívejme se místo nich!“

¹výčet

²personifikace

³personifikace

⁴synekdocha

⁵epiteton

⁶přirovnání

⁷metafora

Tématická stránka díla

- **literární druh a žánr:** epický s velkým množstvím lyrických pasáží, milostná novela
 - velká část díla je lyrická – zachytává myšlenky a pocity postav
 - pointa – na konci jsou problémy „vyřešeny“ tím, že oba překvapivě zahynou
- **téma a motiv:**
 - **hlavní téma:** posedlost dvou mladých lidí láskou přehlušující strach z války, rozdíl mezi společenskými vrstvami Petra a Lucie, odsouzení války
 - **další motivy v díle:**
 - láska, důvěra, scházení se Petra a Lucie, Luciiny obrazy (úpadek umění za války)
 - ulice Paříže, kašna u které sedávali, Luciin byt, Petrův pokoj
 - válka, vojna, nálety na Paříž, utrpení lidí
- **časoprostor:**
 - „děj trvá od středy večer 30. ledna do velkého pátku 29. března 1918“
 - děj se odehrává v ulicích Paříže, nebo u Lucie doma
- **zasazení výňatku do kontextu díla:**
 - **časoprostor:**
 - úryvek se odehrává v předposlední den díla, při jednom z každodenních setkání Petra s Lucií
 - **obsah:**
 - dialog mezi Petrem a Lucií o tom, proč se mají tak rádi
 - neví proč se navzájem milují, důležité pro ně je, že se milují
 - je zde patrný kontrast mezi Petrovým dobrosrdečným naivním pohledem na svět, který lituje a všechny ostatní, kteří nemohou prožít to, co oni a Luciiným realistickým pohledem
 - opravdová láska je pocit a nepotřebuje se ptát proč

Kompozice, postavy

- **kompoziční výstavba**
 - chronologická kompozice, retrospektivní pohled na dětství a vztah s bratrem
 - dílo je děleno na kapitoly, které nejsou nijak pojmenovány či číslovány, jen naznačeny předěly v textu
- vyprávěno v er-formě, vypravěč je neúčastněný, popisuje děj i myšlenky postav
- vyprávěcí způsoby:
 - přímá řeč v dialogích Petra a Lucie
 - nepřímá řeč popisuje jejich myšlenky

Postavy

- **Petr**
 - osmnáctiletý hoch z bohaté rodiny
 - za několik měsíců má být odveden na vojnu
 - vzhlíží ke svému bratrovi, ten se ale změnil Válkou a vztah mezi nimi zamrzl, v pozdější části díla se zase sbližují
 - zamiluje se do Lucie při prvním velice krátkém setkání
 - upřímný, milý, naivní, má idealizované představy, odpor k válce
- **Lucie**
 - mladá dívka z chudé rodiny

- žije jen s matkou, se kterou v poslední době nemá příliš dobré vztahy
 - živí se malováním a prodáváním křivčovitých obrazů, není příliš dobrá malířka
 - má realistický, pragmatický pohled na svět
 - zamiluje se do Petra
- Oba v lásce nachází únik před vlastními problémy a před utrpením a strachem z války. Jsou tedy zamilováni spíše do ideje lásky, jakožto nejčistší věci na světě v kontrastu s válkou, než do sebe navzájem.
- **Filip**
 - Petrův o dva roky starší bratr
 - dřív si s ním býval velmi blízký, sdílel jeho pohled na svět
 - boj ve válce ho připravil o ideály, ukázal mu reálný svět
 - snaží se iluze vyvrátit i svému mladšímu bratrovi
 - později si uvědomuje, že přišel o bratrovu důvěru a snaží se ji získat zpět
- Petrovi kamarádi
 - poskytují náhled do pohledu mladých lidí na svět, zastupují různé názory
 - Petr s nimi dříve rád polemizoval, nyní je ponořen do myšlenek na Lucii

Jazyk

- překlad Jaroslava Zaorálka
- překlad je psán srozumitelnou, spisovnou češtinou, vyskytují se v něm občas příslušně zastaralé výrazy
- mnoho uměleckých prostředků, především mnoho metafor, epitet, gradace řečnických otázek a zvolání vyjadřujících sílu zamilovaných pocitů

Literárně historický kontext

- Romain Rolland byl francouzský prozaik a dramatik
- během války se odstěhoval do neutrálního Švýcarska
- v roce 1915 získal Nobelovu cenu za literaturu
- dílo je ovlivněno první světovou válkou → promítají se do něj myšlenky pacifismu
- Petr a Lucie jsou příkladem charakterově vyhraněných postav s čistým srdcem v Rollandových dílech
- mezi další Francouzské autory této doby patří
 - Guillaume Apollinaire (Pásmo)
 - Jacques Prévert (Slova)
 - Henri Barbusse (Oheň, Peklo, Jasno)
- ve světové literatuře
 - Erich Maria Remarque (Na západní frontě klid)
 - Erza Pound (Zpěvy)
 - Ernest Hemingway (Komu zvoní hrana, Stařec a moře, Sbohem armádo, ...)

Zdroje

- ROLLAND, Romain. Petr a Lucie [online]. V MKP 1. vydání. Praha : Městská knihovna v Praze, 2018 [cit. 2020-04-05]. Klasická světová próza. ISBN 978-80-7587-975-2.
Dostupné z: <http://search.mlp.cz/searchMKP.jsp?action=sTitul&key=4409617>
- zápisy z hodin
- učebnice